

SCI-CONF.COM.UA

EUROPEAN CONGRESS OF SCIENTIFIC ACHIEVEMENTS

**PROCEEDINGS OF IV INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
APRIL 22-24, 2024**

**BARCELONA
2024**

EUROPEAN CONGRESS OF SCIENTIFIC ACHIEVEMENTS

Proceedings of IV International Scientific and Practical Conference

Barcelona, Spain

22-24 April 2024

Barcelona, Spain

2024

UDC 001.1

The 4th International scientific and practical conference “European congress of scientific achievements” (April 22-24, 2024) Barca Academy Publishing, Barcelona, Spain. 2024. 453 p.

ISBN 978-84-15927-35-8

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // European congress of scientific achievements. Proceedings of the 4th International scientific and practical conference. Barca Academy Publishing. Barcelona, Spain. 2024. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/iv-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-european-congress-of-scientific-achievements-22-24-04-2024-barselona-ispaniya-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: barca@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2024 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2024 Barca Academy Publishing ®

©2024 Authors of the articles

УДК 371.781.

**НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК НЕОБХІДНА
СКЛАДОВА ЧАСТИНА ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО
ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА**

**Овчарова Ірина Арсентіївна,
Бившева Тамара Федорівна,
Бесшапошникова Тетяна Василівна,**

викладачі

Харківська гуманітарно-педагогічна академія
м. Харків, Україна

Анотація. У статті розглядається необхідність проблемно-пошукового підходу до активізації професійної діяльності майбутніх учителів музичного мистецтва. При розробці якості особистості сучасного вчителя ми виділили такий аспект, як навчально-дослідницька діяльність, що припускає наявність відповідних передумов для оволодіння професійними вміннями та навичками на необхідному рівні.

Ключові слова. Творчість, пізнавальний інтерес, компетентність, виконавство, зростання складності.

Підготовка здобувачів музичної освіти до формування навчально-дослідницької діяльності здійснюється в процесі загальної педагогічної підготовки. Сьогодні суспільству потрібен педагог-дослідник, педагог-психолог, педагог-новатор. Тому формування і розвиток пізнавального інтересу, творчої активності та дослідницьких здібностей здобувачів є актуальною проблемою здійснення їх професійної культури.

Мета роботи – теоретично обґрунтувати педагогічні умови щодо ефективного розвитку навчально-дослідницької діяльності здобувачів фахової музичної освіти.

Сучасний педагог – це, перш за все, особистість, здатна на творчу перетворювальну діяльність. У дослідженнях з професійної педагогічної

діяльності С. Архангельського, Ю. Бабанського, Л. Бурлаки, І. Дичківської, І. Зязюна, накопичений значний потенціал ідей з питань формування навчально-дослідницької діяльності майбутнього фахівця. Цій проблемі в галузі музичного мистецтва приділяли належну увагу відомі педагоги Б. Асаф'єв, О. Назайкінський, П. Гальперін; вчені-методисти Н. Гродзенська, В. Шацька, О. Ростовський. Незважаючи на певний обсяг матеріалів з проблеми, яка досліджується, узагальненого її обґрунтування ще не існує. Науковці розглядають дослідницьке навчання як тип розвивального, визначаючи його як дидактичну систему, що ґрунтується на закономірностях творчого засвоєння знань і способів діяльності. Воно забезпечує розвиток пізнавальної самостійності, творчих здібностей, основних рис дослідницького пошуку.

У своєму дослідженні ми базуємося на положенні, що педагогічна діяльність є творчою. Звідси випливає, що вона є необхідним компонентом підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва до формування дослідницьких здібностей. Творчість – це відкриття нового для себе, тобто виявлення вчителем нестандартних способів вирішення завдань. Процес підготовки здобувачів до формування пізнавально-творчої діяльності пов'язаний з об'єднанням накопичених знань у систему, що характеризує ступінь оволодіння майбутніми вчителями характерних рис дослідницького мислення.

Дослідженнями встановлено, що пізнавальна діяльність передбачає активність і самостійність самого здобувача освіти: прагнення пізнати щось нове, зробити відкриття, вміння застосовувати одержані знання на педагогічній практиці. Формування потреби в постійному особистісному і професійному самовдосконаленні є одним із основних завдань дисциплін. Міцно сформована потреба в якісній навчально-пізнавальній діяльності, вміння використовувати ефективніший і творчий підхід у створенні умов для максимально гармонійного розвитку дітей – це ті необхідні якості, що сприяють професійній підготовці фахівців, забезпечують вдосконалення навчально-дослідницької роботи майбутніх учителів музичного мистецтва.

Розвиток визначених якостей особистості фахівця здійснюється послідовно: від низького до високого рівнів. Попередній рівень є основою для формування наступних. Наступність передбачає поступове зростання складності, взаємодію нових знань із раніше засвоєними.

Індивідуалізація та диференціація навчання як важливіші принципи розвивального навчання передбачають врахування рівня розвитку мислення особистості, використання методів і змісту навчання відповідно до рівня його мислення. Все це активно сприяє як загальному інтелектуальному розвитку здобувача, так і створює умови для переходу його на більш високий рівень мислення.

Вихідними критеріями для виявлення рівнів підготовленості фахівців до пізнавально-творчої діяльності є:

- поетапне оволодіння методами вирішення творчих завдань, порівняння, аналіз й оцінка вирішення цих завдань в засвоєнні музичного твору;
- поєднання свого і чужого досвіду в інтерпретації творів, альтернативність мислення;
- компетентність і доцільність дій у пошуках шляху творчого розв'язання дидактичних завдань до музичного виконавства;
- усвідомлення власного рівня опанування художньої інформації, закладеної у музичному творі, самооцінювання досягнень і помилок, готовність до пошуку нових шляхів для художньо-творчого розвитку.

На думку більшості дослідників, найкраще активну пізнавальну діяльність здобувачів освіти забезпечують саме проблемно-пошукові методи навчання. Вони безпосередньо пов'язані з такими методами як спостереження, експеримент, моделювання, дедукція, аналогія, гіпотеза. Перелічені методи навчання становлять певну систему: вони розташовані за ознакою зростання. Кожен наступний метод є складнішим за попередній, оскільки вимагає порівняно вищого рівня абстрактного мислення.

Музичне мислення являє собою процес аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення, встановлення зв'язків і взаємозалежності між елементами

музичної тканини. При розв'язанні проблемних ситуацій здобувачі вчаться мислити абстрактно, формулювати проблему, висувати обґрунтовані припущення, складати план дослідження, робити висновки, оцінювати власну діяльність. Виявити мету дослідження та вибрати один із методів досліджень - це завдання для них не з легких.

Методи проблемно-пошукового підходу до навчання використовуються для активізації виконавської діяльності здобувачів. Вони є дієвими засобами розвитку музичного сприймання, які сприяють засвоєнню музичного матеріалу зі значним інтересом, задоволенням, а також розвивають мислення, увагу, активність. Проблемно-пошукові методи полягають в умінні виконавця визначати свою художню особистість, свій виконавський стиль, технічні навички у створенні художнього образу.

Навчити виконавця відтворювати характер твору, донести до слухача його образний зміст є багатоплановим процесом. Він характеризується тим, що певні елементи знань повідомляє педагог, а частину ті, хто навчаються, здобувають самостійно, відповідаючи на поставлені запитання чи розв'язуючи проблемні завдання. В результаті поступово формуються такі важливі професійно-педагогічні якості, як емоційна стійкість, увага, емпатія тощо.

У роботі над музичним твором виконавцеві доводиться поелементно проробляти систему різноманітних засобів виразності: ритмічних, ладо-мелодичних, гармонічних, емоційно-образних як основних структурних одиниць цілісного музично-виконавського образу. Через конкретні звукові характеристики здобувач усвідомлює специфіку вираження художньої інформації. Під час опрацювання музичного твору проблемно-пошукові методи використовуються у практичному відпрацюванні технічних та художніх навичок, містять детальний аналіз музичного матеріалу, проблемних із точки зору спільного виконання епізодів, добір зручної аплікатури, дотримання засобів художньої виразності у виконанні. Результати аналітично-синтезуючої музичної діяльності фіксуються у виконанні твору. Розуміння, усвідомлення та поелементне опрацювання компонентів музично-виконавського образу,

узагальнення і побудова на цій основі закінченого твору активізує творче мислення здобувача освіти, дозволяє йому досягти певних результатів виконання.

Пришвидшити процес розв'язання задач, активізувати творчу діяльність дозволяє евристичний метод. Його сутність полягає в тому, що викладач уміло сформульованими запитаннями скеровує учасника освітнього процесу на формування нових понять, висновків, використовуючи набуті знання. Термін «евристичний» пов'язаний із поняттям активної творчості, натхненням до самостійного пошуку, відкриттям нового, нестандартними рішеннями та поглядами на будь-які явища та процеси. Евристичному методу притаманна індивідуальна інтерпретація музичного твору, яка характерна на завершальних стадіях навчання, де постає завдання у зацікавленні здобувача освіти до створення яскравих образів у творах. Художня інтерпретація передбачає глибоке проникнення в зміст музичного твору, виявлення ціннісного ставлення до нього, спонукає до роздумів, викликає асоціації, народжує емоції. Усвідомлення музичної виразності підводить виконавця до того, що є основою музичної змістовності – вираженню внутрішнього світу людини, її почуттів, емоцій. Через художню інтерпретацію розвивається та реалізується художньо-творчий потенціал особистості, її емоційна сфера й духовність, виховується особистісно ціннісне ставлення до музичних творів. Робота над музичним твором супроводжується винаходом нових художніх особливостей, створенням неповторних образів індивідуального характеру, застосуванням незвичайних технічних прийомів виконання, знаходження нових методів вирішення педагогічних ситуацій у процесі художньо-педагогічного спілкування.

Підбиваючи підсумки, зазначимо, що навчально-дослідницька діяльність – це сукупність якостей та рівнів оволодіння знаннями, що забезпечують здатність до відтворення педагогічних явищ відповідно новим вимогам професійної культури. Задача викладачів – забезпечити ґрунтовну підготовку здобувачів освіти до проведення навчально-дослідницької роботи,

створити науковий потенціал майбутніх фахівців, тобто усвідомлену потребу в дослідницькій діяльності, вміння здійснювати самостійні дослідження, бачити перспективи наукових пошуків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Жигаль З. Особистісно орієнтований підхід в процесі навчання музичного мистецтва. Молодь і ринок. 2012. №9 (92). С. 111-114.
2. Кривопишина О. А. Психолого-педагогічні особливості розвитку музично-обдарованої особистості. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки. 2018. Вип. 151 (2).
3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. Київ, 2004, 352 с.
4. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи. Київ, 2009, 472 с.
5. Пономарьова Г. Ф. Виховання майбутнього педагога : теорія і практика : монографія. / Харків : ТОВ «Ранок», 2014, 547 с.
6. Ростовський О. Я. Навчально-методичний посібник. Тернопіль : Навчальна книга, Богдан, 2011, 24 с.
7. Рудницька О. П. Педагогіка : загальна та мистецька : [навч. посібник] Київ : ТОВ «Інтерпроф», 2015, 270 с.
8. Черкасов В. Музично-просвітницька діяльність Б. Асаф'єва, В. Шацької, Б. Яворського. Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія : Педагогічні науки. 2013, Вип. 121 (2). С. 121-125.